

Розділ третій*Економіка, юриспруденція, політика, публічне адміністрування***Марусіна Олена Сергіївна***Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»*

Науковий керівник – Головатий Микола Федорович, доктор політичних наук, професор

*Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»***ІСТОРИЧНА ГЕНЕЗА ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ МОДЕЛЕЙ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ У СУЧАСНОМУ СВІТІ**

Моделі державного управління вищою освітою у різних країнах світу формувалися і нині радикально трансформуються у залежності від: рівня розвитку окремих суспільств і вищої освіти в них; впливу потужних глобалізаційних, інтеграційних та інформаційних процесів; урахування світової і національної практики такого управління.

Історично процес формування таких моделей виглядає наступним чином:

- початок ХХ століття: моделі управління вищою освітою базуються на критеріях економічної і педагогічної ефективності;
- 70-80 роки ХХ століття: моделі державного управління вищою освітою будуються і функціонують на критеріях гнучкості, релевантності. ЗВО розглядаються як своєрідні відкриті системи;
- в кінці ХХ століття формуються головним чином дві моделі державного управління вищою освітою – централізована (СРСР, країни соціалістичного табору) і децентралізована (капіталістичні країни Європи і світу) [1].

Базисом теорій державного управління вищою освітою наприкінці ХХ століття були ряд теорій: раціональної бюрократії (М.Вебер); владарюючої еліти (Г.Моска, В.Парето); теорія, пов'язана з відповідною типологізацією чиновництва (К.Ясперс); адміністративно-державного управління (В.Вільсон, Ф.Гуднау); формальної організації (Л.Урвик) та ін. [6, 398].

Переважає більшість дослідників означеної проблеми вважають, що державне управління системою вищої освіти слід розглядати найперше в контексті теорії соціальних систем, розробленої свого часу Т.Парсоном [5], який вважав, що кожній соціальній системі для її відтворення й розвитку необхідно задовольняти чотири основних функції: адаптації, ціледосягнення, інтеграції, відтворення зразка. У відповідності із раніше існуючими та тими, що функціонують сьогодні, державні системи управління вищою освітою можна поділяти на:

- авторитарні (П.Друкер). На основі дерева цілей всі структури управління чітко підпорядковані одна одній [3];
- адміністративні (організаційно-розпорядчі). Їх ще називають нормативними системами;
- дивізіональні (своєрідне поєднання організаційних ланок управління, які, хоч і мають певну свободу дій, однак управляються централізовано [2];
- інноваційно-демократичні. В більшості країнах світу такі системи державного управління вищою освітою нині інтенсивно формуються. Їх основою є: оптимальна самостійність і самоврядність ЗВО; децентралізація, демократизм, самоврядування ЗВО; максимальне запровадження інновацій, нових технологій управління, тощо.

Окремого розгляду потребують питання, пов'язані із основними функціями та методами, що використовуються у сучасному державному управлінні вищою освітою. До функцій відносять головним чином: прогнозування, планування, організацію, регулювання, контроль, аналіз, стимулювання. Щодо спеціальних методів в управлінні освітою, то згрунтовно вони

виглядають як: економічні, організаційно-адміністративні, соціально-психологічні, методи соціального регулювання тощо [4].

Таким чином, сучасні моделі державного управління сферою вищої освіти, суттєво трансформуючись, все більше демократизуються, стають відкритими, позбавляються надмірної опіки і контролю з боку держави. За державою, однак, були і залишаються функції розробки стратегії державної політики у освіті, в тому числі вищої, стимулювання і інноваційного розвитку освіти, інтеграції національних освітніх систем, у світовий, а, для сучасної України, найперше європейський освітній простір.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко В.П. Освітня політика (огляд порядку денного) / В.П. Андрущенко, В.Л. Савельєв. – К.: «МП Леся», 2010. – 368 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г.Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Менеджмент: Понятійно-термінол. слов. / За ред. Г.В.Шокина, М.Ф.Головатого, О.В.Антонока, В.П.Сладкевича. – К.: МАУП, 2007. – 744 с.
4. Методологія державного управління: слов.-довід. / за ред. В.І. Лугового та ін. – К.: НАДУ, 2004. – 196 с.
5. Парсонс Т. Система современных обществ: Аспект-пресс, 1998. – 618 с.
6. Сурмин Ю.П. Социология управления: учеб. Пособие / Ю.П.Сурмин, И.П.Бидзюра. – К.: ДП «Издат. Дом «Персонал», 2012. – 728 с.

Калитюк Юлія Михайлівна

Національний університет водного господарства та природокористування
Науковий керівник – Зінкевич Оксана Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент
Національний університет водного господарства та природокористування

ОБЛІК ЗВОРотної ТАРИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Тара є невід'ємним атрибутом будь-яких продажів, адже без неї неможливо доставити товар покупцеві в належному вигляді. Як основний елемент упаковки, що є виробом для розміщення товару, тара становить собою предмети, які призначені для упакування, зберігання, транспортування, передпродажної підготовки та продажу продукції чи товарів.

Тару можна класифікувати в залежності від матеріалу, з якого вона виготовлена на наступні підгрупи: дерев'яна, картонна і паперова, металева, скляна, із тканин і нетканних матеріалів.

Класифікуючи тару щодо кратності використання, її можна поділити на одноразову й багатооборотну. Багатооборотна тара, в свою чергу, може бути зворотною і незворотною. При цьому зворотна тара може передаватися покупцю з переходом права власності або без такого.

Зворотна тара – це тара багаторазового використання, яка належить до вторинних матеріальних ресурсів і підлягає повторному використанню [1]. Зворотна тара, яка використовується підприємством менше одного року, в бухгалтерському обліку має відноситись до складу запасів та обліковуватись відповідно до П(С)БО 9 «Запаси». Облік наявності та руху такої тари ведуть на субрахунку 204 «Тара й тарні матеріали» (неторговельні підприємства) або на субрахунку 284 «Тара під товаром» (торговельні підприємства). Аналітичний облік тари доцільно вести за окремими субрахунками. Наприклад, 204/1 «Тара заставна нова», 204/2 «Тара заставна, яка використовувалась», 204/3 «Тара заставна відвантажена», 284/1 «Тара під товарами на підприємстві», 284/2 «Тара під товарами, передана покупцям», 284/3 «Тара порожня» тощо [2].

Щодо дрібної тари, яка обліковується на субрахунках 204 або 284 (ящики, мішки, пакки, бутлі та ін.) – така тара не визначена індивідуальними ознаками, а має лише родові ознаки, є взаємозамінною. Тобто, покупець зобов'язаний повернути постачальнику не саме ту тару, яку він отримав, а ту саму кількість такої ж тари.

При надходженні тари на підприємство роздрібною торгівлі існує два варіанти її зарахування на баланс підприємства.

Перший – якщо право власності на зворотну тару під отриманими товарами **переходить** до підприємства-покупця, тоді воно має зарахувати її до складу своїх активів (на субрахунок